

Beslutningsforslag nr. B 57. Fremsat den 4. februar 1983 af Lykketoft (S), Bakholt (S), Camre (S), Hjortnæs (S), Egon Jensen (S), Karl Nielsen (S), Stavad (S) og Tastesen (S)

Forslag til folketingsbeslutning

om ændret opgørelse af andelsforeningers og andelsselskabers skattepligtige indkomst

Folketinget pålægger regeringen – til fremsættelse og vedtagelse i næste folketingsår – at udarbejde forslag til en ændring af selskabsskatteloven, så andelsforeninger og -sel-

skaber beskattes på grundlag af en indkomst-opgørelse efter samme principper som aktie- og anpartsselskaber.

Bemærkninger til forslaget

Andelsforeninger og -selskaber beskattes efter to regelsæt: efter de særlige regler om indkøbs-, produktions- og salgsforeninger sker ikke en normal indkomstopgørelse, men skatten beregnes som 16 pct. af en formueandel, der efter foreningens art kan variere mellem 4 og 6 pct. Betingelsen for denne beskatningsform er, at virksomheden tjener varetagelsen af medlemsinteresser. Fordeling af overskud skal ske i forhold til medlemmernes indkøb/leverancer. Den væsentligste aktivitet – det vil sige omsætning eller opkøb m.v. – skal hidrøre fra medlemmerne.

De andelsselskaber, der ikke opfylder ovenstående betingelser, vil normalt komme under de særlige regler om foreningsbeskatning, hvor der nok foregår en normal indkomstopgørelse, men hvor overskud indvundet ved leverancer til medlemmer ikke betragtes som erhvervsmæssig (= skattepligtig) indkomst.

De gældende særregler for andelsselskaber m.v. er overvejende historisk begrundede og uden særlig berettigelse i nutiden. Fra private virksomheder, der konkurrerer med andelsselskaber, har der vedvarende været kritik af den skattemæssige forskelsbehandling.

I 1981 fik Landsforeningen af Grovvarerhandlende professorerne Søren Gammelgaard og Thøger Nielsen til at udarbejde en redegørelse for grovvarerbranchens beskatningsforhold. Redegørelsen »Selskabsbeskatningen inden for dansk grovvarerhandel 1981« undersøger for perioden 1975–79 forskellen mellem grovvarerbranchens største virksomheder, der hver især dækker ca. 17 pct. af grovvareraktiviteternes samlede detailsalg. Den ene (DLG) er organiseret som andelsselskab og den anden (KFK) som aktieselskab.

Det hedder i redegørelsen side 7 og 10:

»Andelsvirksomheden *Dansk Landbrugs Grovvarerelskab a.m.b.a.* (DLG), der er dannet ved fusion af et stort antal andelsforeninger, har hovedsæd i København, men engros- og/eller detailsalg fra egne afdelinger over hele landet med undtagelse af Fyn. Selskabet har i de sidste fem regnskabsår, 1975–79, haft en samlet omsætning på 15,6 mia

kr., der er resulteret i et samlet regnskabsmæssigt overskud på 353 mill. kr. eller 2,3 pct. af omsætningen. I samme periode har DLG i skat betalt 22 mill. kr. svarende til 6,2 pct. af overskuddet, således at der efter skattens betaling var 331 mill. kr. eller 93,8 pct. af overskuddet til rådighed til udbetaling til andelshaverne og/eller til konsolidering af virksomheden.

Aktieselskabet Korn- og Foderstof Kompagniet (KFK), der er moderselskabet i en omfattende concern, har hovedsæde i Århus, men concernen har engros- og/eller detailsalg fra udsalgssteder over hele landet. I de samme fem regnskabsår, 1975–79, har KFK-concernen haft en omsætning på i alt 14,7 mia kr., der er resulteret i et regnskabsmæssigt overskud på 468 mill. kr. eller 3,2 pct. af omsætningen. Heraf er betalt i alt 172 mill. kr. i skat svarende til 36,8 pct. af overskuddet. Tilbage til udlodning til aktionærer og/eller konsolidering af virksomheden var således 296 mill. kr. eller 63,2 pct. af overskuddet.«

De to professorer sammenfattede deres vurdering således:

»Vor samlede konklusion er herefter, at det ikke er muligt at pege på en saglig begrundelse for de gældende særregler om beskatning af andelsforeninger, og at disse derfor må opfattes som udtryk for en skattemæssig forskelsbehandling af kommercielt og økonomisk ensartede virksomheder. Vore undersøgelser af grovvarerhandelen har vist, at denne skattediskrimination er af en sådan størrelsesorden, at den er i åbenbar modstrid med det i dansk skattemålgivning i øvrigt anerkendte princip om skattemæssig neutralitet, hvis indhold er, at ensartede virksomheder beskattes ens.«

Socialdemokratiet kan tilslutte sig denne konklusion.

Det må formodes, at de faktiske forskelle i beskatning mellem private og andelsejede selskaber i de senere år med lav indtjening har været langt mere beskedne end i den periode, der undersøges i Gammelgaards og Thøger Niensens redegørelse.

Desuden har de seneste forbedringer af afskrivningslovgivningen lettet byrden af den almindelige

indkomstskat hos aktie- og anpartsselskaber. Disse forhold taler for, at det netop nu vil være mindre byrdefuldt end tidligere for andelsselskaberne at blive inddraget under de almindelige regler for opgørelse af selskabers skattepligtige indkomst. Det bør dog overvejes, om andelsselskaber og -foreninger skal bevare fradragsret for andelsselskabernes omsætningsbestemte rabatter og dividender.

Behovet for en harmonisering af beskatningen for forskellige typer af erhvervsvirksomheder vil være til stede, også selv om det kan sandsynliggøres, at beløbsmæssige forskelle i beskatningen jævner sig over en periode:

Enhver »asymmetri«¹ giver anledning til spekulation mod skattesystemet. Andelsselskabernes massive deltagelse i arrangementer med salg og tilbageleasing i ibrugværende produktionsudstyr er et eksempel herpå: da andelsselskaberne ikke har en normal indkomstopgørelse, har de ingen likviditetsfordel af gode skattemæssige afskrivningsregler. Derfor »sælger«² de gennem leasingarrange-

menterne fordelene af de hurtige fradragsmuligheder til personligt skattepligtige med høj marginalskat, der organiseres i interessentskaber. Derved opnås en vis fortjeneste i andelsselskaberne, en betydelig fortjeneste hos de pengeinstitutter, der formidler salget af skattefordele, og en vis mærkbar skattelettelse for interessenterne. Alt på bekostning af de offentlige kasser.

Forslaget om almindelig selskabsbeskatning af andelsselskaber skal i øvrigt ses som led i den omfattende reform af skattesystemet, der er skitseret gennem de socialdemokratiske beslutningsforslag nr. B 11 og B 12 om en reform af den personlige indkomstbeskatning og om beskatning af kapitalafkast i hidtil skattefrie institutioner m.v. samt det netop fremsatte beslutningsforslag nr. B 53 fra et folketingsflertal på fire partier, der pålægger regeringen at fremsætte lovforslag om fondsbeskatning i næste folketingssamling. Fondsbeskatning og andelsbeskatning kan med fordel behandles i sammenhæng.